

СУТНІСТЬ АУТСОРСИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

Удосконалення діяльності вітчизняних виробничих підприємств є важливим задля забезпечення розвитку економіки України загалом, оскільки саме такі підприємства забезпечують випуск продукції, споживачами якої є різноманітні галузі господарства і населення. Впровадження аутсорсингу підприємствами є важливим елементом покращання їх виробничо-господарської діяльності на сучасному етапі розвитку економіки, що характеризується поглибленням інтеграційних процесів та мінливістю умов господарювання. Важливість використання вітчизняними машинобудівними підприємствами інноваційних інструментів управління діяльністю зумовлене незадовільним станом їх господарювання, що є наслідком відсутності нових технологій і знань, а також застарілих уявлень про організування виробничого процесу таких підприємств. Досвід використання аутсорсингу світовими компаніями засвідчує його високу ефективність, оскільки обґрунтоване передання частини функцій на виконання аутсорсерові зумовлює покращання якості їх виконання, зменшення витрат, пришвидшення тривалості виробничого і операційного циклів, а відтак зростання прибутку та конкурентоздатності підприємства-замовника на ринку.

Різноманіття підходів до трактування сутності аутсорсингу потребує уточнення того, чим є аутсорсинг – стратегією чи інструментом управління діяльністю підприємства або організаційним рішенням. Зазначимо, що стратегія це – напрям розвитку підприємства, який відображений у всебічному комплексному плані, що призначений для здійснення її місії та досягнення цілей. Інструмент розглядають як засіб, що використовується на підприємстві з метою виконання поставлених завдань. Щодо організаційних рішень, то вони приймаються на підприємстві для реалізації цілей його діяльності, поліпшення якості продукції, вдосконалення структури управління, тощо. Беручи до уваги основні характерні ознаки наведених вище варіантів визначення аутсорсингу, такий спосіб ведення бізнесу є перш за все інструментом управління, адже використання аутсорсингових операцій є скоріше засобом реалізації поставлених завдань, а не планом діяльності підприємства. Зазначимо, що передача частини бізнес-процесів на аутсорсинг є наслідком прийнятого організаційного рішення, а також частиною стратегії підприємства.

Отже, можна зазначити, що аутсорсинг – це інструмент управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, який передбачає передачу на виконання сторонній організації частини як другорядних, так і основних функцій на основі укладеного контракту та за певну платню, що зумовлює оптимізацію підприємницької діяльності, а в окремих випадках тимчасове залучення додаткових працівників, і спрямований на підвищення конкурентоспроможності діяльності».

Не менш поширеними в економічній літературі є поняття «аутсорсингова операція» і «аутсорсингова діяльність». Зважаючи на відсутність чіткого визначення цих понять, необхідним є їхня характеристика і уточнення.

Аналіз літературних джерел засвідчує, що діяльність визначається, в першу чергу, як процес взаємодії людини із навколишнім середовищем задля досягнення поставленої мети. Не менш важливим є також те, що діяльність виникає внаслідок появи причини і характеризується можливим виникненням витрат і ризиків. Зважаючи на вище сказане, можна зробити висновок, що аутсорсингова діяльність – це ініціативна на власний ризик діяльність підприємства-замовника, яка пов'язана із плануванням, а також реалізацією аутсорсингу і виникає у процесі взаємодії з аутсорсером, задля досягнення поставленої мети. Отже, можна сказати, що впровадження аутсорсингу здійснюється підприємством-замовником за допомогою його аутсорсингової діяльності. Зазначимо, що аутсорсингова діяльність виникає в процесі

господарської і направлена на вирішення завдань, що пов'язані із плануванням, організуванням, мотивуванням, контролюванням і регулюванням відносин з аутсорсинговою компанією. Відтак, управління аутсорсинговою діяльністю підприємством-замовником можна віднести до часткових функцій менеджменту.

Трактування поняття «аутсорсингова операція» є дещо вужчим у порівнянні з визначенням аутсорсингової діяльності. Відтак, операція у літературних джерелах визначається як дія чи окремі заходи, що виникають за певним планом і спрямовані на вирішення якогось завдання. Виходячи з цього, аутсорсингова операція – це дія, що здійснюється відповідальною особою чи групою осіб задля виконання окремого завдання, що виникає в процесі впровадження аутсорсингу у виробничо-господарську діяльність підприємства-замовника. Отже, в процесі взаємодії підприємства-замовника і аутсорсера виникає безліч аутсорсингових операцій, кожна з яких характеризується особливістю здійснення і досягнення конкретної мети.

На рис.1.3 наведено процес реалізації аутсорсингу, що дасть змогу чіткіше визначити сутність понять «аутсорсинг», «аутсорсингова діяльність» і «аутсорсингова операція».

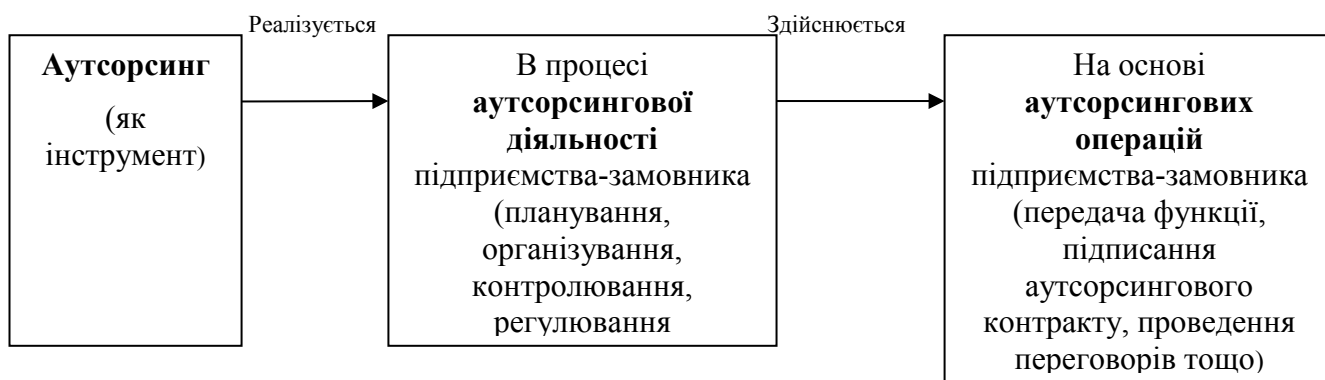

Рис. 1. Процес реалізації аутсорсингу підприємством-замовником

Примітка: власна розробка автора

В українській практиці поняття аутсорсингу досить часто ототожнюють з підрядними відносинами між суб'єктами господарювання. З огляду на це необхідно зрозуміти сутність, а також спільні і відмінні риси аутсорсингових і підрядних відносин. Підрядні відносини – це відносини, які пов'язані із виконанням однією стороною на власний ризик певних робіт за завданням другої сторони. Якщо брати до уваги наведене визначення, то можна зробити висновок, що аутсорсинг і підряд подібні за своєю сутністю. Однак, при детальнішому дослідженні цих двох понять можна виокремити певні розбіжності. Основною відмінною ознакою понять підряду і аутсорсингу є сфера охоплення діяльності, оскільки з класичної точки зору на підряд можуть передаватися лише науково-виробничі функції, в той час як на аутсорсинг у світі віддаються будь-які функції підприємств. Також, аутсорсер, на відміну від підрядника, має право змінювати ті чи інші технологічні процеси підприємства-замовника, якщо це є необхідним для більш якісного виконання завдання. Відтак з врахуванням однакової структури співпраці сторін під час здійснення аутсорсингу і підряду, а також інших особливостей взаємодії, можна зробити висновок, що аутсорсинг є поняттям набагато ширшим ніж субпідряд.

Сьогодні аутсорсинг є одним із найефективніших інструментів управління діяльністю, зважаючи на ті переваги, які отримує підприємство-замовник при його використанні. Аутсорсинг сприяє впровадженню інновацій і покращенню інтеграційних зв'язків підприємств як в межах країни, так і на міжнародному рівні, без чого не можлива ефективна господарська діяльність на сучасному етапі розвитку економіки. Однак впровадження аутсорсингу має і певні недоліки, що зумовлює необхідність подальших досліджень впливу передачі функцій для виконання аутсорсером на результати виробничо-господарської діяльності машинобудівних підприємств.